

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Του Χρίστου Πατσάλη

Σήμερα στην εποχή της τρίτης επαναστατικής μεταβολής της οικουμένης η πληροφορική, η ρομποτική, οι τηλεπικοινωνίες και η βιοτεχνολογία οδηγούν την «αναπτυξιακή μηχανή» προς την παγκοσμιοποίηση με αντίκτυπο ανάλογες αλλαγές στη δομή και τη φύση της κοινωνίας, στις ανθρώπινες σχέσεις και στο ίδιο το άτομο. Οι αλλαγές αυτές εκ των πραγμάτων παράγουν **νέα προβλήματα** (νέες μέθοδοι εργασίας, αναδιανομή εισοδήματος, εργασιακοί αποκλεισμοί, κοινωνικές ανισότητες ...) και **πολύμορφες συγκρούσεις** (σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο, στο σύνολο και τον άνθρωπο, μεταξύ ανταγωνισμού και ισότητας, ανάμεσα στην παράδοση και τη νεωτερικότητα, την ύλη και το πνεύμα κλπ.).

Η υφή αυτών των προβλημάτων δημιουργεί εύλογα και την ανάγκη εκσυγχρονισμού και μεταλλαγής του σημερινού σχολείου το οποίο ως εκπαιδευτικός θεσμός εμπλέκεται στο όλο ζήτημα και έχει καθοριστικό ρόλο στην άμβλυση τέτοιων προβλημάτων. Το εθνικό με την παραδοσιακή του έννοια σχολείο έχει φθάσει στα όριά του. Σήμερα θα πρέπει να κάνει κανείς λόγο κατ' αντιστοιχία με το ευρωπαϊκό, για το «παγκοσμιοποιημένο» σχολείο, ένα σχολείο που να δίνει δυνατότητα πρόσβασης στη γνώση αδιάκριτα, που να ισχυροποιεί τους αποδέκτες της έτσι ώστε να μπορούν να την αξιολογούν να επιλέγουν ν' απορρίπτουν επιμέρους στοιχεία της, να συσχετίζει τον ανταγωνισμό που παρέχει κίνητρα με τη συνεργασία και την αλληλεγγύη, να ενθαρρύνει όλο το μαθητικό πληθυσμό στη διεύρυνση των γνώσεων και του ψυχικού τους κόσμου με φόντο την οικουμενικότητα χωρίς την παραγνώριση της παράδοσης και γενικά των παραμέτρων που συνιστούν την εθνική τους ταυτότητα. Στην παρούσα συγκυρία το πρόταγμα του ευρωπαϊκού σχολείου, το οποίο διαθέτει παράδοση λειτουργίας μισού περίπου αιώνα και λειτούργησε ως πρότυπο και γι' άλλες περιπτώσεις ίδρυσης νέων τύπων σχολείων (π.χ. κρατικό ευρωπαϊκό σχολείο Βερολίνου) μπορεί να εξακολουθεί να λειτουργεί αναλόγως ως προς πάρα πολλά σημεία του και για τη δημιουργία ενός «**παγκοσμιοποιημένου**» σχολείου. Αυτός είναι και ο λόγος που θεωρήσαμε αναγκαίο να παρουσιάσουμε τον εν λόγω θεσμό με όλες τις πτυχές που τον προσδιορίζουν και τον συνθέτουν.

A. Ευρωπαϊκό Σχολείο

1. Ιστορικά στοιχεία

Το σχολείο αυτού του τύπου δημιουργήθηκε τον Οκτώβριο του 1953 στο Λουξεμβούργο με πρόταση των υπαλλήλων της ευρωπαϊκής κοινότητας και την υποστήριξη των θεσμικών οργάνων της κοινότητας ως και της κυβέρνησης του Λουξεμβούργου.

Το πείραμα αυτό σύμφωνα με το οποίο μαθητές διαφορετικών εθνοτήτων και με διαφορετική μητρική γλώσσα θα συνεκπαιδευόνταν θεωρήθηκε ύστερα από την πρακτική εφαρμογή του επιτυχές με αποτέλεσμα τα ενδιαφερόμενα μέλη να αρχίσουν πλέον να συζητούν σε κυβερνητικό επίπεδο και να συνεργάζονται σε θέματα όπως: πλαίσιο λειτουργίας, επιλογή εκπαιδευτικού προσωπικού, αναγνώριση τίτλων σπουδών κ.ά.

Το 1957 (Απρίλη) έχουμε την ανακήρυξη του πρώτου επίσημου Ευρωπαϊκού Σχολείου και το 1959 (Ιούλιο) απενεμήθηκαν τα πρώτα απολυτήρια αποφοιτησάντων μαθητών με τα οποία οι κάτοικοί τους είχαν το δικαίωμα να σπουδάσουν σε πανεπιστήμια των 6 συμβαλλομένων κρατών (Βέλγιο, Γερμανία, Ολλανδία, Ιταλία, Μεγάλη Βρετανία, Λουξεμβούργο).

Η εξέλιξη αυτή ενεθάρρυνε την επιτροπή ευρωπαϊκών κοινοτήτων να προχωρήσει σε ίδρυση νέων Ευρωπαϊκών Σχολείων και σε άλλες χώρες. Έτσι από το 1958 δημιουργήθηκαν σχολεία στα εξής κράτη:

ΧΩΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΛΗ	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΩΝ
ΑΠΟΛΥΘΕΝΤΩΝ				
Bruxelles	I	Βέλγιο	1958	1964
Mol / Geel		Βέλγιο	1960	1966
Varese		Ιταλία	1960	1965
Karlsruhe		Γερμανία	1962	1968
Bergen		Ολλανδία	1963	1971
Bruxelles	II	Βέλγιο	1974	1982
Munchen		Γερμανία	1977	1984
Gulham		Μεγάλη Βρετανία	1978	1982

Το απολυτήριο του Ευρωπαϊκού Σχολείου αποτελεί σήμερα το «διαβατήριο» για πανεπιστημιακές σπουδές σε όλες τις 12 χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.).

2. Νομικό καθεστώς - σκοποί

Τα σχολεία αυτά τα οποία έχουν προβλεφθεί κυρίως τα παιδιά των υπαλλήλων της Ε.Ε. είναι εκπαιδευτικά ιδρύματα, που υπάγονται στις κυβερνήσεις των χωρών -

κρατών μελών της Ένωσης και έχουν σε κάθε μια εκ των χωρών αυτών το καθεστώς νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

Το νομικό καθεστώς λειτουργίας των διέπεται από τη διακρατική συμφωνία η οποία βασίζεται στο «καταστατικό των Ευρωπαϊκών Σχολείων» το οποίο προέκυψε και επικυρώθηκε από τα ιδρυτικά μέλη. Οι **σκοποί** του σχολείου αυτού απορρέουν από τη φιλοσοφία της ίδρυσης του και τη σύνθεση του πληθυσμού του και συνδέονται ως εκ τούτου με την περιστολή των αρνητικών προκαταλήψεων για τον «Άλλον» με την καλλιέργεια εμπιστοσύνης για το διαφορετικό στη γλώσσα, στην κουλτούρα κλπ., με την ανάπτυξη ευρωπαϊκής συνείδησης και αντίληψης περί των κοινών συμφερόντων των ευρωπαϊκών κρατών και το σεβασμό της ιδιαιτερότητας της εθνικής και πολιτισμικής κληρονομιάς ενός εκάστου.

Με βάση τα παραπάνω προσαρμόζεται το περιεχόμενο της εκπαιδευτικής διαδικασίας έτσι ώστε η κοινωνική διαπαιδαγώγηση ως ένα από τα στοιχεία της αποστολής κάθε σχολείου να υλοποιείται προγραμματισμένα και στην κατεύθυνση: Ανεκτικότητας, Συνεργατικότητας, επικοινωνιακής ετοιμότητας και εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τα μέλη της σχολικής κοινότητας. Στο γνωστικό επίπεδο επιδιώκεται η κατάκτηση της μητρικής και δυο άλλων γλωσσών σε υψηλό επίπεδο.

Τα γνωστικά αντικείμενα ιδιαίτερα η **ιστορία** και η **γεωγραφία** διδάσκονται κατά τρόπο που προβάλλεται στο προσκήνιο η συνολική ευρωπαϊκή πραγματικότητα χωρίς εθνικιστικούς υπερτονισμούς και σοβινιστικές παραφωνίες.

Μέσω της διδασκαλίας της **μουσικής** και της **ζωγραφικής** τέχνης αξιοποιείται η δημιουργικότητα των μαθητών και τονίζεται ιδιαίτερα η αξία της **συνολικής ευρωπαϊκής πολιτισμικής κληρονομιάς**. Προσφέρονται επίσης στους μαθητές εξειδικευμένες δέσμες μαθημάτων σε αντιστοιχία με την επιθυμία τους και τα σχέδιά τους για τις μελλοντικές σπουδές στο πανεπιστήμιο, τα οποία ενισχύονται και μορφοποιούνται από έμπειρους εκπαιδευτικούς στη συμβουλευτική.

3. Οργάνωση και αρχές διδασκαλίας

Τα κύρια γνωστικά αντικείμενα διδάσκονται σήμερα στις εννέα επίσημες γλώσσες της ένωσης (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, δανέζικα, ελληνικά, ιταλικά, ισπανικά, πορτογαλικά, ολλανδικά).

Το γεγονός της πολυγλωσσίας και το ότι η μητρική γλώσσα ισχύει ως η πρώτη κύρια γλώσσα υποχρεώνει το κάθε σχολείο να συγκροτεί πολλά τμήματα διαφορετικών γλωσσών. Στα μεγάλα σχολεία ο αριθμός μπορεί να φτάνει και τα εννέα.

Η κατανομή των μαθημάτων και των προγραμμάτων διδασκαλίας είναι με εξαίρεση τα της μητρικής γλώσσας όλα ίδια. Υπάρχει και η πρόβλεψη ωστόσο σε σχολεία που δεν διαθέτουν ξεχωριστό τμήμα γλώσσας για κάποια ομάδα μαθητών να καλύπτεται η διδασκαλία της μητρικής ακόμα και στα μαθηματικά, μετά από απόφαση του ανωτάτου συμβουλίου βέβαια.

Προκειμένου να ισχυροποιηθεί η σχολική κοινότητα και να προωθηθεί η διαπολιτισμική αγωγή και εκπαίδευση δίνεται σημασία περισσότερο στην εκμάθηση και χρησιμοποίηση των ξένων γλωσσών. Προς τούτο επιστρατεύονται πολλά και διάφορα μέσα όπως:

- Η εκμάθηση της πρώτης ξένης γλώσσας είναι ως μάθημα υποχρεωτικό και διδάσκεται από το δημοτικό σχολείο μέχρι και την τελευταία τάξη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Όλοι οι μαθητές υποχρεούνται με την εγγραφή τους στη δεύτερη τάξη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να αρχίσουν να μαθαίνουν μια δεύτερη ξένη γλώσσα από τις προσφερόμενες στο πρόγραμμα.
- Από την 4η τάξη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν οι μαθητές να ασχοληθούν και μια Τρίτη ξένη γλώσσα.
- Τα τμήματα μάθησης ξένης γλώσσας συγκροτούνται από μαθητές διαφορετικών εθνοτήτων και διδάσκονται τη γλώσσα που μαθαίνουν από δάσκαλο, ο οποίος την κατέχει ως μητρική γλώσσα.
- Προβλέπεται στο πρόγραμμα και εφαρμόζεται η «ευρωπαϊκή ώρα». Δραστηριότητα όπου οι μαθητές όλων των τμημάτων μάθησης γλώσσας συμμετέχουν σε δημιουργικές και πολιτιστικές δραστηριότητες.
- Στις τάξεις μετά το δημοτικό, η μουσική, η τέχνη και η γυμναστική διδάσκονται σε μαθητές διαφορετικών τμημάτων μαζί.
- Από την 3η τάξη της ανώτερης σχολικής βαθμίδας αρχίζει η διδασκαλία της ιστορίας και της γεωγραφίας στην πρώτη υποχρεωτική (συμπληρωματική) γλώσσα (αγγλικά, γαλλικά ή γερμανικά).

- Ενθαρρύνεται η καθημερινή αλληλεπίδραση και η επικοινωνία μεταξύ των μαθητών (στην αυλή και στους χώρους που γίνεται το διάλειμμα) κατά τρόπο φυσικό και αυθόρμητο σε πολύγλωσσο πλαίσιο.
- Η θρησκευτική πίστη θεωρείται ατομικό δικαίωμα και προβλέπεται από το αναλυτικό πρόγραμμα η διδασκαλία των θρησκευτικών ανάλογα με τη θρησκευτική ιδιαιτερότητα της κάθε ομάδας μαθητών.

Η διάρκεια της φοίτησης από το δημοτικό ως το τέλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι για όλα τα κράτη μέλη 12 έως 13 χρόνια για το λόγο ότι υπάρχει διαφοροποίηση ως προς τη φοίτηση στο νηπιαγωγείο.

Οι συμφωνίες πάντως που έχουν γίνει σχετικά με το χρόνο φοίτησης στο ευρωπαϊκό σχολείο θέλουν το νηπιαγωγείο να διαρκεί δύο (2) χρόνια, το δημοτικό (πρωτοβάθμια εκπαίδευση) πέντε (5) χρόνια και η δευτεροβάθμια επτά (7).

4. Εκπαιδευτικές βαθμίδες

4.1. Το νηπιαγωγείο

Εδώ το βάρος πέφτει στη φυσιολογική, ψυχική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των νηπίων, προϋποθέσεις που ανοίγουν το δρόμο σε μια υγιεινή μετάβαση προς την επόμενη βαθμίδα και προκαλούν και ψυχική ευεξία.

Χρόνος εγγραφής είναι ο τέταρτος μετά τη γέννηση και στοχεύεται, μεσ' προγραμματισμένες δραστηριότητες μάθησης με παιγνιώδη τρόπο, η ανάπτυξη συγκεκριμένων ικανοτήτων - δυνατοτήτων των «τροφίμων» (αισθησιοκινητικές, αντιληπτικές κλπ.).

4.2. Το δημοτικό σχολείο

Στο δημοτικό γίνονται δεκτοί μαθητές, οι οποίοι κατά ημερολογιακό έτος της έναρξης της σχολικής χρονιάς, έχουν συμπληρώσει το έκτο (6ο) έτος της ηλικίας τους. Εξαίρεση μπορεί να γίνει εφ' όσον η χρονική διαφορά δεν ξεπερνά τον ένα μήνα και υπό την προϋπόθεση ότι:

1. Ζητήσουν εγγράφως οι γονείς την εγγραφή του παιδιού τους κατ' εξαίρεση.
2. Γίνει δεκτή η αίτηση των γονέων από το διευθυντή του σχολείου.
3. Ο μαθητής ανταποκριθεί επιτυχώς στο τεστ ωριμότητας που θα συμπληρώσει και επιπλέον συνηγορήσει για τη φοίτησή του και ο σχολίατρος.

Στο δημοτικό σχολείο η διδασκαλία της **μητρικής γλώσσας**, των **μαθηματικών** και της **πρώτης κύριας ξένης γλώσσας** βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος χωρίς βέβαια να θεωρούνται λιγότερο ενδιαφέροντα τα μαθήματα της τέχνης, της μουσικής, τα θρησκευτικά, ή η γυμναστική όπως επίσης η δραστηριότητα «Ευρωπαϊκή ώρα», στα οποία συναντώνται και δραστηριοποιούνται μαζί οι μαθητές όλων των εθνοτήτων.

4.3. Το δευτεροβάθμιο σχολείο (δευτεροβάθμια εκπαίδευση)

Η βαθμίδα αυτή δέχεται τους μαθητές από την ηλικία των επτά ετών (μετά από την επιτυχή αποφοίτηση από το δημοτικό του ευρωπαϊκού σχολείου ή κάποιου ισάξιου του και διαρθρώνεται ως εξής:

Πρώτο στάδιο φοίτησης: Αυτό διαρκεί τρία χρόνια, οι μαθητές έχουν κοινό πρόγραμμα και ονομάζεται στάδιο «παρατήρησης» - προσανατολισμού. Τα περισσότερα μαθήματα διδάσκονται στη μητρική γλώσσα, υποχρεούνται όμως οι μαθητές στο δεύτερο χρόνο φοίτησής τους ν' αρχίσουν την εκμάθηση μιας δεύτερης ξένης γλώσσας. Διδάσκονται δε κατά το τρίτο έτος φοίτησης ιστορία και γεωγραφία στη «συμπληρωματική» γλώσσα. Τα λατινικά προσφέρονται ως μάθημα στην τρίτη τάξη.

Στην τέταρτη και πέμπτη τάξη τα υποχρεωτικά μαθήματα των φυσικών επιστημών χωρίζονται σε φυσική, χημεία, βιολογία και οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν ως προς τα μαθηματικά το τμήμα που θα παρακολουθήσουν (εντατικό ή μη εντατικό). Μαθήματα επιλογής είναι η οικονομία, μια τρίτη ξένη γλώσσα και τα αρχαία ελληνικά. Οι τάξεις 6η και 7η αποτελούν το στάδιο που οδηγεί προς το απολυτήριο.

Η αξιολόγηση των μαθητών, που βασίζεται στις προφορικές και γραπτές επιδόσεις τους γίνεται κατά τακτά χρονικά διαστήματα και οι βαθμοί δίνονται τρεις ή τέσσερις φορές το χρόνο. Στο πρώτο στάδιο φοίτησης (τρία πρώτα χρόνια) δεν υπάρχουν γραπτές προαγωγικές εξετάσεις στο τέλος της χρονιάς. Για την προαγωγή των μαθητών, όταν υπάρχει πρόβλημα, αποφασίζει το Ανώτατο Συμβούλιο. Στην περίπτωση όπου μαθητής δεν εκπληρώνει τις απαιτούμενες για την προαγωγή του στην επόμενη τάξη προϋποθέσεις τότε είναι υποχρεωμένος να ξαναφοιτήσει στην ίδια τάξη.

5. Πρόγραμμα διδασκαλίας κατά εκπαιδευτικές βαθμίδες

5.1. Πρόγραμμα διδασκαλίας του νηπιαγωγείου

Το πρόγραμμα του νηπιαγωγείου αναφέρεται στα εξής μαθησιακά πεδία:

1. Δημιουργική μάθηση π.χ. αισθητική αγωγή, χειροτεχνία, δημιουργική ελεύθερη γλωσσική έκφραση και θέατρο, χορός, μουσική.
2. Μάθηση δια μέσου της έρευνας: π.χ. γνώσεις των φυσικών επιστημών, των μαθηματικών, η ζωή των ανδρών και των γυναικών πάνω στη γη, συλλογική συγκέντρωση στοιχείων ενός ερευνούμενου ζητήματος.
3. Απαραίτητες βάσεις για την απόκτηση γλωσσικών μαθηματικών και κινητικών ικανοτήτων.

Μέσω του παραπάνω προγράμματος δίνεται έμφαση και στους τομείς της ηθικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

5.2. Πρόγραμμα διδασκαλίας του δημοτικού σχολείου

Μαθήματα διδασκικών ωρών λεπτών διδασκικών ωρών	Α΄ και Β΄ τάξη αριθμός των 30 λεπτών	Γ΄, Δ΄ και Ε΄ τάξεις αριθμός των 45
Μητρική γλώσσα	16	9
Μαθηματικά	8	7
Πρώτη ξένη γλώσσα	5	5
Μελέτη περιβάλλοντος	2	4
Αισθητική αγωγή	4	1
Μουσική	3	1
Σωματική αγωγή	4	1
Θρησκευτικά / ηθική	2	2
Ευρωπαϊκή ώρα	-	3
Παύσεις (σε ώρες)	3 ½ ώρες	2 ½
ώρες		
Συνολικός αριθμός ωρών ανά εβδομάδα	25 ½	27 ½

5.3 Πρόγραμμα διδασκαλίας των Α, Β και Γ΄ τάξεων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Μαθήματα	Τάξη Α΄	Τάξη Β΄	Τάξη Γ΄
Μητρική γλώσσα	6	5	4
Μαθηματικά	4	4	4
Πρώτη ξένη γλώσσα	5	4	4
Δεύτερη ξένη γλώσσα	-	3 *	3 *
Σωματική αγωγή	3	3	3
Θρησκευτικά ή ηθική	2	2	2
Ανθρωπιστικές επιστήμες	3	3	3
Φυσικές επιστήμες	4	4	4

Λατινικά (κατ' επιλογή)	-	-	4
Αισθητική αγωγή	2	2	2**
Μουσική	2	2	2**
Συμπληρωματικά μαθήματα (φωτογραφία κ.λ.π.)	1 *** (υποχρ.)		2****
(προαιρ.)	2**** (προαιρ.)		
Συνολικός αριθμός ωρών την εβδομάδα	32	32 ή 34	31, 32 ή 35

* Οι μαθητές μπορούν να διαλέξουν μια νέα επίσημη γλώσσα την οποία δεν έχουν μάθει.

** Οι μαθητές που επιλέγουν λατινικά μπορούν να παραιτηθούν από την αισθητική αγωγή ή τη μουσική ή να κρατήσουν και τα δύο μαθήματα.

*** Οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν κατά προτίμηση σειράς προτεραιότητας δύο συμπληρωματικά μαθήματα.

**** Τα συμπληρωματικά μαθήματα είναι για τους μαθητές των Β' και Γ' τάξεων προαιρετικά.

5.4. Πρόγραμμα διδασκαλίας των Δ' και Ε' τάξεων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Υποχρεωτικά μαθήματα εβδομάδα *	Αριθμός διδακτικών ωρών ανά
Μητρική γλώσσα	4
Μαθηματικά	4 ή 6 **
Πρώτη ξένη γλώσσα	3
Δεύτερη ξένη γλώσσα	3
Βιολογία	2
Χημεία	2
Φυσική	2
Γεωγραφία	2
Ιστορία	2
Σωματική αγωγή	2
Θρησκευτικά / ηθική	1
Προαιρετικά μαθήματα	
Τρίτη ξένη γλώσσα	4
Λατινικά	4
Αρχαία ελληνικά	4
Οικονομικές και κοινωνικές επιστήμες	4
Αισθητική αγωγή	2
Μουσική	2

* Οι μαθητές επιλέγουν τα μαθήματα και συγκροτούν το πρόγραμμά τους κατά τρόπο που να συγκεντρώνουν 31 ώρες εβδομαδιαίως (μίνιμουμ) και 35 (μάξιμουμ).

** Εξαρτάται από την επιλογή του μαθητή.

5.5. Πρόγραμμα διδασκαλίας των Στ' και Ζ' τάξεων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης *

Υποχρεωτικά μαθήματα

Στήλη 1	
Μητρική γλώσσα	4
στη μητρική γλώσσα	3
Πρώτη ξένη γλώσσα	3
στην πρώτη ξένη γλώσσα	3
Μαθηματικά τρίωρα	3
στα μαθηματικά***	3
Μαθηματικά πεντάωρα	5
Θρησκευτικά / ηθική	1
Σωματική αγωγή	2

Στήλη 2	
Βιολογία	2
Φυσική (εργαστήρια)	
Ιστορία	2
Χημεία (εργαστήρια)	
Γεωγραφία	2
Βιολογία (εργαστήρια)	
Φιλοσοφία	2

Προαιρετικά μαθήματα

Στήλη 3	
Λατινικά **	4
Αρχαία ελληνικά **	4
Γεωγραφία	4
Φιλοσοφία	4
Δεύτερη ξένη γλώσσα	4
Τρίτη ξένη γλώσσα **	4
Ιστορία	4
Οικονομικές Επιστήμες	4
Φυσική	4
Χημεία	4
Βιολογία	4
Αισθητική αγωγή	4
Μουσική	

Στήλη 4	
Εμβάθυνση	
Εμβάθυνση	2
Εμβάθυνση	2

Συμπληρωματικά μαθήματα

Στήλη 5	
Πληροφορική	
Εισαγωγή στην Κοινωνική Αισθητική	
Μουσική	
Σπορ	
Λοιπά	

* Οι μαθητές υποχρεούνται να διδαχθούν όλα τα μαθήματα της στήλης Νο:1. Τα γνωστικά αντικείμενα βιολογία, ιστορία, γεωγραφία και φιλοσοφία οφείλουν να τα εντάξουν στο πρόγραμμά τους και να τα διδάχτούν είτε μέσ' από τη στήλη 2 είτε μέσ' από τη στήλη 3. Η βιολογία από τη στήλη 2 θεωρείται υποχρεωτική εφόσον δεν έχουν τα μαθήματα βιολογία, φυσική και χημεία μεσ' από τη στήλη 3 επιλεγεί. Οι μαθητές υποχρεούνται επίσης να επιλέξουν για να διδαχθούν τουλάχιστον δύο μαθήματα επιλογής των 4 εβδομαδιαίων ωρών από τη στήλη 3 ή από τη στήλη 4 προκειμένου οι ώρες του εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματός τους να μην είναι λιγότερες από 31 συνολικά. Ο αριθμός των ωρών μπορεί να ανέρχεται εβδομαδιαίως αν το επιθυμούν τις 35 μέσω της επιλογής μαθημάτων από τη στήλη 5.

** Οι μαθητές μπορούν να παρακολουθήσουν αυτά τα τμήματα μάθησης εφόσον τα έχουν επιλέξει προαιρετικά στην Δ' και Ε' τάξη.

*** Η προτίμηση αυτή μπορεί να γίνει σε σύνδεση με τα 5ώρα μαθηματικά της στήλης 1.

**** Αυτή η επιλογή αποκλείεται εφόσον τα εν λόγω μαθήματα έχουν επιλεγεί στη στήλη 3.6. Το Ευρωπαϊκό Απολυτήριο

Τα προγράμματα διδασκαλίας στα νέα γλωσσικά τμήματα είναι ενιαία για όλα τα σχολεία, με εξαίρεση στη μητρική γλώσσα και οι απαιτήσεις για επιδόσεις επίσης δε διαφοροποιούνται. Για την ισότιμη αναγνώριση του ευρωπαϊκού απολυτηρίου έχουν διαμορφωθεί τα προγράμματα κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες εκπαιδευτικές απαιτήσεις, που ισχύουν στις δώδεκα χώρες και επειδή αυτές είναι διαφορετικές σε κάθε χώρα συγκεκριμενοποιήθηκε το περιεχόμενό τους μετά

από διαπραγματεύσεις μεταξύ αντιπροσωπειών των διαφόρων χωρών αποτελούμενου από ειδικευμένα μέλη. Τα προγράμματα αυτά εγκρίθηκαν από το ανώτατο συμβούλιο των ευρωπαϊκών σχολείων και μπορούν μόνο απ' αυτό να διαφοροποιηθούν. Το ευρωπαϊκό απολυτήριο αποκτάται με τη φοίτηση και στην έβδομη τάξη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και μετά από τις προβλεπόμενες διαδικασίες. Ο τίτλος αυτός αναγνωρίζεται από όλες τις χώρες της Ε.Ε. και από μερικές εκτός αυτής. Ο κάτοχος του τίτλου απολαμβάνει στη χώρα καταγωγής του όλα τα δικαιώματα ως προς τις σπουδές στο πανεπιστήμιο κλπ. όπως οι απόφοιτοι των εγχώριων σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Η επιτροπή ελέγχου των εξετάσεων για το απολυτήριο αποτελείται από εξεταστές μιας εκάστης των χωρών της Ένωσης και διευθύνεται από πρόεδρο, ο οποίος είναι καθηγητής πανεπιστημίου.

Οι απολυτήριες εξετάσεις βασίζονται στα μαθήματα της 7ης τάξης και επιτρέπεται να πάρουν μέρος σ' αυτές μαθητές που έχουν φοιτήσει τουλάχιστον στις δύο τελευταίες τάξεις του δευτεροβάθμιου σχολείου.

Στην αξιολόγηση των μαθητών για την απονομή του τίτλου λαμβάνονται υπόψιν: **α)** Η βαθμολογία στα γραπτά και τα προφορικά κατά τη σχολική χρονιά φοίτησης στην 7η τάξη, **β)** τ' αποτελέσματα πέντε (5) **γραπτών** εξετάσεων στα μαθήματα: κύρια γλώσσα, πρώτη ξένη γλώσσα, μαθηματικά), **γ)** τ' αποτελέσματα τεσσάρων **προφορικών** εξετάσεων στα μαθήματα: κύρια γλώσσα, πρώτη ξένη γλώσσα όπως και ιστορία και γεωγραφία στην περίπτωση που δεν εξετάστηκε ο μαθητής σ' αυτά γραπτώς.

7. Όργανα διοίκησης

Το ανώτατο όργανο διοίκησης αυτού του εκπαιδευτικού ιδρύματος είναι το **Ανώτατο Συμβούλιο** Ευρωπαϊκού Σχολείου και συντίθεται: από τους υπουργούς παιδείας των χωρών μελών οι οποίοι συνήθως αντιπροσωπεύονται από ανώτατους υπαλλήλους του υπουργείου των χωρών που εκπροσωπούν, από τους αντιπροσώπους της Commission της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού γραφείου σχεδιασμού. Το όργανο αυτό έχει αρμοδιότητες παιδαγωγικές, διοικητικές και σχετικές με ζητήματα προϋπολογισμού.

Προπαρασκευαστικές Επιτροπές (προετοιμάζουν τα θέματα παιδαγωγικού, διοικητικού και οικονομικού περιεχομένου για τα οποία καλείται ν' αποφασίσει το Ανώτατο Συμβούλιο και αναλόγως ονομάζονται π.χ. παιδαγωγική, διοικητική επιτροπή κ.ο.).

Εποπτικές Επιτροπές (αυτές μέσω των επιθεωρητών ελέγχουν τη διδασκαλία στα σχολεία, ασκούν συμβουλευτική στο διδακτικό προσωπικό και κάνουν γνωστές τις θέσεις και τις αποφάσεις του Ανώτατου Συμβουλίου σε ζητήματα που αφορούν τις μεθόδους διδασκαλίας τα διδακτικά προγράμματα, κλπ.).

Συμβούλιο διοίκησης (κάθε σχολείο διαθέτει αυτό το όργανο στο οποίο προεδρεύει αντιπρόσωπος από το Ανώτατο Συμβούλιο. Σ' αυτό μετέχουν ο διευθυντής του σχολείου, ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής της Ε.Ε., δύο εκλεγμένα μέλη του διδακτικού προσωπικού, δύο μέλη του συλλόγου γονέων και αντιπρόσωποι του Patentamt).

Διευθυντής (πρωτοβάθμιας και ένας δευτεροβάθμιας) - Διδακτικό προσωπικό. Ο διευθυντής διορίζεται από το Ανώτατο Συμβούλιο για θητεία διάρκειας επτά (7) ετών και υποβοηθείται στο έργο του από τον υποδιευθυντή του οποίου η θητεία διαρκεί επίσης επτά (7) έτη. Το ποιος εθνικότητας θα είναι ο διευθυντής και ο υποδιευθυντής ανά επταετία ρυθμίζεται από το Ανώτατο Συμβούλιο. Όλο το διδακτικό προσωπικό κάθε χώρας ξεχωριστά ορίζεται από τις εθνικές εκπαιδευτικές υπηρεσίες των χωρών κρατών μελών.

Αντιπροσώπηση του προσωπικού (εκλέγεται κάθε χρόνο και συμμετέχει στις επιτροπές παιδείας κλπ. του Ανωτάτου Συμβουλίου).

Σύλλογος γονέων (παίζει ενεργό ρόλο στις διάφορες επιτροπές του Ευρωπαϊκού σχολείου. Οι προτάσεις του οι σχετικές με ζητήματα οργάνωσης και γενικότερα οι ιδέες των γονέων λαμβάνονται σοβαρά υπόψιν στο συμβούλιο διοίκησης. Αντιπροσωπεύεται επίσης στις επιτροπές παιδείας και μεταρρυθμίσεων).

Μαθητική αντιπροσώπηση (κάθε σχολείο διαθέτει αντιπροσωπεία μαθητών, που μετέχει στο συμβούλιο διοίκησης. Δύο εκλεγμένοι εκπρόσωποι κάθε σχολείου συμμετέχουν και συγκροτούν την κεντρική μαθητική αντιπροσωπεία η οποία παίρνει μέρος σε συνεδριάσεις της επιτροπής παιδείας).

B. Κρατικό Ευρωπαϊκό σχολείο Βερολίνου

1. Ιστορικά στοιχεία

Μια άλλη κατηγορία ανάλογου τύπου σχολείου το οποίο έχει περάσει από το στάδιο του πειραματισμού είναι το κρατικό ευρωπαϊκό σχολείο στο Βερολίνο. Φορέας του είναι η κυβέρνηση του κρατιδίου και ο σκοπός δημιουργίας του συναφής με εκείνον του ευρωπαϊκού. Άρχισε να λειτουργεί από τη σχολική χρονιά 1992-1993 με την ίδρυση, ταυτόχρονα σε έξι συνοικίες της Πόλης, δίγλωσσων τμημάτων προσχολικής αγωγής με τους εξής συνδυασμούς: αγγλικά - γερμανικά - γαλλικά και ρωσικά - γερμανικά. Αργότερα διευρύνθηκε το φάσμα των γλωσσικών συνδυασμών με ισπανικά και τουρκικά και τη σχολική χρονιά 1996-97 δημιουργήθηκε και άρχισε να λειτουργεί τμήμα και με την ελληνική ως μητρική γλώσσα.

Δικαίωμα εγγραφής είχαν τότε νήπια που είχαν γεννηθεί από 1-7-1990 έως 31-12-1992 και παιδιά γεννημένα στο χρονικό πλαίσιο από 1-7-1990 μέχρι 30-6-1991. Για τις περιπτώσεις που το χρονικό πλαίσιο γέννησης διευρυνόταν μέχρι την 31-12-1991 απαιτείτο αίτηση των γονέων προκειμένου και αυτά τα παιδιά (Antragskinder) να φοιτήσουν στο εν λόγω σχολείο.

2. Τρόπος λειτουργίας

Το κρατικό ευρωπαϊκό σχολείο του Βερολίνου λειτουργεί με διευρυμένο ωράριο ως ολοήμερο (μέχρι τις 16.00) και όλα τα παραρτήματά του έχουν τρόπο λειτουργίας

εφάμιλλο εκείνου των δημοτικών σχολείων (Grundschulen) της πόλης (αναλυτικό πρόγραμμα, χρόνια φοίτησης (6) ...) με τη μόνη καινοτόμο διαφορά τη διδασκαλία της δεύτερης γλώσσας. Οι δύο γλώσσες του κάθε συνδυασμού θεωρούνται και είναι ισότιμες και κάθε μια απ' αυτές είναι μητρική ή πρώτη ξένη γλώσσα για το 50% των μαθητών της τάξης.

Στο νηπιαγωγείο δίνεται η ευκαιρία μιας πρώτης επαφής με τις δύο γλώσσες και στο δημοτικό στην Α' τάξη οι μαθητές διδάσκονται το μηχανισμό της γραφής και της ανάγνωσης στη γλώσσα την οποία μπορούν και χειρίζονται καλύτερα, ενώ διατηρούν την επαφή με τη δεύτερη (πρώτη ξένη γλώσσα) προφορικά. Συστηματική διδασκαλία της δεύτερης γλώσσας γίνεται από τη Β' τάξη του δημοτικού σχολείου. Η διδασκαλία των δύο διαφορετικών γλωσσών γίνεται σε ξεχωριστούς ανά γλώσσα χώρο, αλλά οι διδακτικές ώρες που αφιερώνονται είναι μοιρασμένες κατά 50% για κάθε μια απ' αυτές. Τα μαθήματα του προγράμματος διδάσκονται και στις δύο γλώσσες. Στην περίπτωση π.χ. του ελληνογερμανικού τμήματος, **μαθηματικά** και **γυμναστική** διδάσκονται στη γερμανική ενώ το «**Εμείς και ο κόσμος**» και η **αισθητική αγωγή** στην ελληνική.

Το ελληνικό εκπαιδευτικό προσωπικό για τα 6 πρώτα χρόνια (1996-2001) θα αποσπάται στο σχολείο αυτό από την Ελλάδα ενώ από το 2002 και εντεύθεν θα προσλαμβάνεται με αίτησή του από το γραφείο εκπαίδευσης (Schulamt) της εκπαιδευτικής περιφέρειας στην οποία ανήκει το σχολείο.

Η διοίκηση στο Κρατικό Ευρωπαϊκό Σχολείο του Βερολίνου ασκείται σύμφωνα με τα πρότυπα και βασίζεται στα όργανα του γερμανικού σχολείου. (*Πληροφορίες για τη δομή και λειτουργία του γερμανικού εκπαιδευτικού συστήματος βλπ. Βιβλιογραφία Νο 4*). Το ελληνογερμανικό τμήμα διαθέτει και υπηρεσία συντονισμού Ελλήνων και Γερμανών εκπαιδευτικών, η οποία υπόκειται στο παιδαγωγικό ινστιτούτο του Βερολίνου (Berliner Landesinstitut fuer Schule und Medien) και στον Έλληνα συντονιστή εκπαίδευσης της ελληνικής πρεσβείας. Στη θέση του συντονιστή βρίσκεται σήμερα Ελληνίδα εκπαιδευτικός και το έργο της είναι καθαρά συντονιστικό.

Δικαίωμα φοίτησης στο εν λόγω σχολείο έχουν όλοι όσοι εκπληρώνουν μόνο τις προϋποθέσεις τις γλωσσικές και εκείνες που αφορούν στην ηλικία εγγραφής. Το σχολείο αυτό δεν είναι των παιδιών των υπαλλήλων της Ε.Ε. και κάποιων, (σε περιορισμένο αριθμό βέβαια) που μπορούν να πληρώσουν δίδακτρα για να φοιτήσουν τα παιδιά τους, όπως συμβαίνει με το Ευρωπαϊκό Σχολείο. Είναι ένα σχολείο πιο ανοιχτό σε όλους που τείνει να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες έτσι όπως αυτές προβάλλουν την αυγή του 21ου αιώνα.

Τα προβλήματα της υλοποίησης αυτού του εγχειρήματος για διάφορους λόγους δεν έχουν αναδειχθεί. Πάντως επειδή η συνεργασία Γερμανών και Ελλήνων εκπαιδευτικών είναι εκ των πραγμάτων υποχρεωτική και απ' αυτήν εξαρτάται η αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας και αγωγής, αποτελεί κατά τη γνώμη μας σημείο εστίασης μαζί βέβαια και με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών σε ζητήματα που δεν καλύπτονται από τις προηγούμενες σπουδές των αλλά όμως είναι εκ των πραγμάτων υποχρεωμένοι να τα αντιμετωπίσουν στην εκπαιδευτική πράξη (π.χ. ανάπτυξη διδακτικού υλικού, σχεδιασμός της διδασκαλίας κάτω από τις συγκεκριμένες ιδιαιτερότητες κλπ.). Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το ζήτημα της διαμόρφωσης και του σχεδιασμού της διδακτικής πράξης, δραστηριότητα η οποία μετά από τη μεταρρύθμιση του 1985 έχει ανατεθεί ως αρμοδιότητα στους ΕΙΔΙΚΟΥΣ μετατρέποντας τον Έλληνα δάσκαλο σε απλό διεκπεραιωτή ενός προκαθορισμένου έργου: στην διδασκαλία και στην ανακοίνωση της διδακτέας ύλης. Στις εκπαιδευτικές συνθήκες του κρατικού ευρωπαϊκού σχολείου του Βερολίνου όμως ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός πρέπει εκτός των άλλων να δημιουργεί υλικό μάθησης, να προγραμματίζει τη διδακτική του διεκπεραίωση, να σχεδιάζει τις ανάλογες δραστηριότητες των μαθητών, να ορίζει τον έλεγχο επίτευξης στόχων κ.α.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Παπαδόπουλος Μιχάλης: «Μετά το αμφιθέατρο - η παιδεία και ο άνθρωπος του νέου αιώνα», εκδ. «Ιανό», Θεσσαλονίκη, 2000.
2. Die Europäische Schulen (φυλλάδιο του γραφείου τύπου του Ανωτάτου Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Σχολείων), Brussel, Belgien.
3. Περιοδικό: «ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΑΛΜΟΙ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ», Τ.χ.: 9/1997, σελ. 16.
4. Πατσάλης Χρίστος: «Επικοινωνία και αλληλεπίδραση στο γερμανικό σχολείο», περιοδικό: «ΑΝΟΙΧΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ». Τ.χ.: 58/1996, σελ. 30-35.

Βεβαίωση

Βεβαιώνεται ότι ο Δάσκαλος Χρίστος Πατσάλης είναι υποψήφιος διδάκτορας του Π.Τ.Δ.Ε. Αθηνών στον τομέα της ειδικής παιδαγωγικής. Επειδή δε στην παρούσα φάση της εκπόνησης της διατριβής του, διεξάγει την εμπειρική έρευνα και έχει την ανάγκη στήριξης απ' όλους τους συναδέλφους του για τη χορήγηση των ερωτηματολογίων της έρευνας κ.λ.π., θα παρακαλούσαμε όλους τους εμπλεκόμενους έμμεσα ή άμεσα σ' αυτήν την έρευνα κυρίως Προϊσταμένους, Διευθυντές, Δασκάλους, να δείξουν αλληλεγγύη και να συμβάλλουν κατά το δυνατόν στην ολοκλήρωση της προσπάθειας του συναδέλφου. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας θα είναι χρήσιμα για όλη την εκπαιδευτική κοινότητα.

Ο επιβλέπων καθηγητής

Μ.

Κολιάδης